

Fascinatie voor bosuilen

Interview met Gerard Mijnhout.

Carla van Lingen

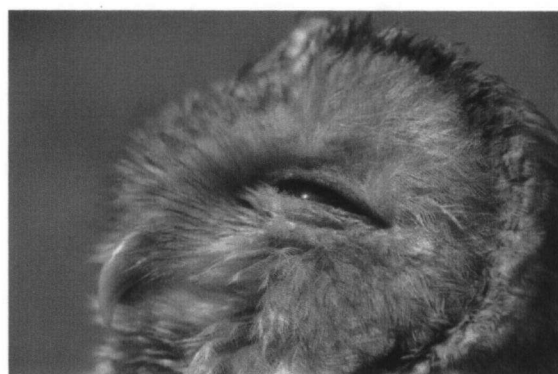
‘Waarom de Hoorneboeg mijn favoriete plek is? Omdat er bosuilen wonen natuurlijk.’ Gerard Mijnhout is gefascineerd door uilen. Ruim twintig jaar geleden ontmoette ik hem voor de eerste keer. Hij assisteerde Joop van Veen (J.C. van Veen) bij zijn bosuilenonderzoek in de bossen bij Woudenberg, waar hij een bosuilenpaar in een kast met een videocamera kon gadeslaan. Ik mocht dankzij VARA’s Vroege Vogels meekijken en zag het vrouwtje op de eieren zitten. Gerard was een volleerd verslaggever.

‘Mannetje bosuil komt binnen met muis in de bek. Een weegschaal bij de ingang registreert het gewicht van de uil inclusief de muis. Vrouwtje neemt muis in ontvangst en mannetje verlaat de kast een muis lichter’ Zo kon iedere keer precies worden vastgesteld hoeveel het vrouwtje at, hoe vaak ze bezoek kreeg, of ze de eieren verliet enzovoorts. Jaren later belde Gerard me op. ‘Ik heb ook zo’n kast. Joop van Veen heeft me geholpen.’ Dat was niet tegen dovenmansoren gezegd. Onder strikte geheimhouding mocht ik meekijken: ‘Beleef de lente’ avant la lettre.

Gerard was 15 jaar toen hij in de ban kwam van de bosuil én van de Hoorneboeg: ‘Tweeëndertig jaar geleden op 14 juni 1980 kwam ik hier voor het eerst. Omdat ik meer wilde weten van vogels en nestkasten werd ik lid van de Vogelwerkgroep en kwam als

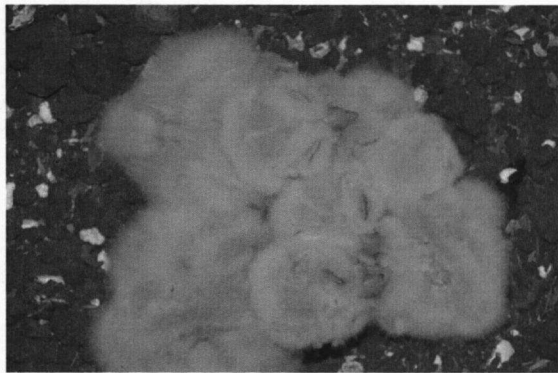
nestkastcontroleur op de Hoorneboeg. Hoewel de nestkasten de aanleiding waren om lid te worden was het weer de bosuil die mijn pad kruiste. Samen hebben wij ons hart verpand aan de Hoorneboeg’. Deze cirkelvormige buitenplaats met een oppervlakte van 13 hectare gelegen aan de zuidkant van Hilversum is een bijzonder rijk gebied. Dit afgesloten deel is veel rustiger dan het grote gebied dat daaromheen ligt en toebehoort aan het Goois Natuurreservaat. Daar wordt druk gerecreëerd door mensen, honden en paarden. Toch draagt dit grote omliggende gebied bij aan de rijke fauna in het meer afgesloten deel.

Een rondje Hoorneboeg met Gerard levert meer op dan twee paar extra ogen. Hij kent iedere centimeter van het terrein en houdt nauwlettend in de gaten wat er gebeurt. ‘Ik kom hier bijna wekelijks en vaak neem ik mijn jongens van 12 en 14 jaar mee. Er hangen hier 25 kasten die bewoond worden door onder andere kool- en pimpelmezen, bosuilen, rosse vlermuizen én eekhoorns! De boomklever broedt al vijf jaar lang in dezelfde kast, het nest in de boom daarachter is 30 jaar in bezit van de pimpelmees, de kast die daar aan de schuur hangt hoort nu 20 jaar toe aan de gekraagde roodstaart. Verder broedt in de klimop rond het gebouw de witte kwikstaart en daar huist ook wel eens een bosuil. Zomers zie ik hazelwormen die ’s ochtends vroeg liggen te zonnen op een zanderig plekje. Wist je dat er hier ook dassen zitten?’

Gerard's speciale kast die hij 15 jaar geleden dankzij de hulp van Joop van Veen kreeg is op een enkel slecht muizenjaar na altijd bewoond geweest. Via een ingenieus systeem kan hij via internet de gebeurtenissen thuis in de gaten houden.

Tijdens onze rondwandeling is tot onze grote verrassing het eerste ei gelegd. Om één uur was er nog niets te zien, maar om half drie ligt daar plotseling het ei. Daarna is het voor spoedig gegaan. Dit is wat Gerard registreert: 'Vrouwtje eerste ei gelegd zondag tussen 13.00 en 14.30 uur. Vrouwtje verblijft die nacht 30% in haar kast. Na het tweede ei blijft ze 75% van de tijd bij haar eieren. Het derde ei kluistert haar voor 92% aan huis en nu het vijfde ei gelegd is blijft ze 99% van de tijd thuis.'

'Ik verwacht het eerste jong 26 maart. Ze blijft in het nest tot de jongen 10 dagen oud zijn

Foto's: Gerard Mijnhout

binnen, totaal zo'n 40 dagen. Het mannetje voert de muizen aan, soms wel vier tot vijf per nacht. Een enkele keer gaat ze mee naar buiten om ze op te eten. Misschien wil ze gezelschap tijdens het eten, wie zal het zeggen. Ik heb me wel eens afgevraagd wat mijn doelstelling in ieder geval is met dit project. Het antwoord wist ik lange tijd niet. Ik wil zoveel mogelijk weten en vastleggen wat betreft de tijden waarop er iets gebeurt in de kast. Ik zou wel meer willen maar er moet ook wat overblijven voor later.'

Gerard stuurde op 29 maart nog het volgende bericht: HET IS ZOEVER!!!!!!! Gisteravond om 9.00 uur ging mevrouw even weg en toen was heeeeeeel mooi waar te nemen dat het eerste ei aan het uitkomen was.

In het openingetje van het ei was duidelijk de eitand van het jong te zien. Het was ook heel duidelijk aan het piepen. Eergisteren hoorde ik al het getik van het jong dat tegen de binnenkant van het ei aan tikte. Een beetje vreemd is dat gisteren dag 31 van de broedduur was. In de literatuur staat echter vermeld als broedduur 28-30 dagen. Wellicht is het eerstgelegde ei niet uitgekomen. In 2010 was ook een ei niet uitgekomen. Later bleek er wel een volgroeid jong in te zitten. Met andere woorden: wordt vervolgd!

Uit oude geschriften blijkt dat de eerste bebouwing, een houten jachthuis, uit 1794 dateert. Later werden Stalheim en de Schuur gebouwd. In 1810 was het jachthuis zo bouwvallig dat het werd afgebroken. Een volgende eigenaar van Landgoed de Hoorneboeg bouwde een stenen villa op het terrein voor de bibliothecaresse juffrouw Cavannes. De bibliotheek beschikte over een verzameling van 50.000 boeken, die eigendom waren de laatste mannelijke bewoner van de villa, Pibo Pijnappel. Juffrouw Pijnappel, Pibo's zuster, heeft tot haar overlijden in 1971 in de villa gewoond. De villa werd in 1987 afgebroken.

Het landgoed heeft door de jaren heen verschillende eigenaren gehad. In 1948 kwam een deel van het terrein ter beschikking van de Remonstrantse Broederschap, die er een conferentiecentrum stichtte. In 1971 werden de Remonstranten ook eigenaar van de rest van het terrein. Per 1 januari 1999 is de exploitatie van de Hoorneboeg overgegaan naar de Hoorneboeg bv, waarvan de YMCA de enige aandeelhouder is. De vereniging YMCA is in 1853 opgericht en houdt zich bezig met het uitvoeren van maatschappelijke activiteiten op het gebied van jeugd- en jongerenwerk.